

Sygn. akt III AUa 1229/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka
Sędziowie:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel SSA Jolanta Hawryszko (spr.)
Protokolant:	sekr. sąd. Karolina Popowicz

po rozpoznaniu w dniu 29 maja 2014 r. w Szczecinie

sprawy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

przy udziale zainteresowanych J. L., A. S.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 14 października 2013 r. sygn. akt VI U 256/13

I. oddala apelację,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz wnioskodawcy (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSA Zofia Rybicka– Szkibiel SSA Barbara Białecka SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III AUa 1229/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 20.12.2012 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie J. L. podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) spółka z o.o. w S. wynosi za: marzec 2010 - 3.092,48 zł, kwiecień 2010 - 3.682,55 zł, maj 2010 - 3.994,48 zł, czerwiec 2010 - 3.438,48 zł, lipiec 2010 - 3.875,48 zł, sierpień 2010 - 4.569,48 zł, wrzesień 2010 - 3.438,48 zł, październik 2010 - 3.597,48 zł, listopad

2010 - 3.438,48 zł, grudzień 2010 - 3.587,98 zł, styczeń 2011 - 3.504,48 zł, luty 2011 - 3.451,66 zł, marzec 2011 - 5.586,44 zł, kwiecień 2011 - 3.778,66 zł, maj 2011 - 6.411,01 zł, czerwiec 2011 - 5.597,49 zł, lipiec 2011 - 3.395,57 zł, sierpień 2011 - 4.175,66 zł, wrzesień 2011 - 4 441,91 zł, październik 2011 - 5.829,46 zł, listopad 2011 - 3.951,68 zł, grudzień 2011 - 4.250,75 zł, styczeń 2012 - 3.426,75 zł. Organ rentowy ustalił też odpowiednio wysokość składek na ubezpieczenie zdrowotne. W uzasadnieniu decyzji wskazał, że w wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, że płatnik składek (...) sp. z o.o. w S. zawarł z (...) - A. S. dwie umowy cywilnoprawne na wykonanie usługi projektowej layoutów opakowań spożywczych wraz z ich częściami składowymi przynależnymi do projektu; wykonanie projektu graficznego następowało z wykorzystaniem materiałów i narzędzi należących do płatnika a do realizacji zadań zleceniobiorca zatrudnił na podstawie umowy o dzieło lub umowy zlecenie osoby, które w tym samym czasie były pracownikami (...) spółki z o.o. w S.. Organ wskazał, że we wskazanych wyżej okresach zleceniobiorca zawarł umowy o dzieło z J. L.. Powołując się na fakt, że A. S. jest (...) spółki (...), organ rentowy uznał, że J. L. w rzeczywistości w ramach umów cywilnoprawnych wykonywał nadal pracę na rzecz swojego pracodawcy spółki (...), a co za tym idzie, że spółka winna zapłacić składki na ubezpieczenia od kwot wynagrodzeń wypłaconych w ramach tych umów.

Spółka z o.o. (...) odwołała się od powyższej decyzji, wnosząc o jej zmianę i uznanie, że nie jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne J. L., wynikających ze zmienionej podstawy wymiaru składek. Podkreśliła, iż spółka (...) sp. z o.o. w S. i prowadzący działalność gospodarczą A. S. są odrębnymi podmiotami prawa, niezależnymi od siebie finansowo, choć spółka (...) współpracuje z (...), nabywając od niego projekty artystyczne, które potem przedstawia jako bazę swoim klientom. Nabyte projekty spółka przystosowuje do zamówienia swojego klienta. Dodatkowo wskazano, że zainteresowany, będąc pracownikiem spółki (...) sp. z o.o. w S. zatrudnionym na stanowisku grafika komputerowego, dodatkowo wykonywał w ramach umów o dzieło prace na rzecz A. S., polegające na wykonywaniu projektów artystycznych. Podkreślono zarazem, iż tworzone przez zainteresowanych projekty mogły być sprzedawane różnym podmiotom, nie tylko spółce (...) sp. z o.o., spółka nie była bezpośrednim beneficjentem rezultatów pracy zainteresowanego świadczonych na rzecz A. S..

W odpowiedzi na odwołania płatnika Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o ich oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 14.10.2013 r. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że nie stanowią podstawy wymiaru składek J. L., podlegającego ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. w S. przychody osiągnięte z tytułu umów cywilnoprawnych łączących go od marca 2010 r. do stycznia 2012 r. z A. S..

Podstawą rozstrzygnięcia były ustalenia sądu, z których wynika, że jedynymi współnikami spółki, a zarazem członkami zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w S. przy ul. (...), są A. G. oraz A. S.. Przedmiotem działalności spółki jest działalność agencji reklamowej, stosunki międzyludzkie (public relation) i komunikacja oraz pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania. Spółka zajmuje się wykonywaniem na zlecenie osób trzecich prac polegających na opracowywaniu, projektowaniu, jak również obróbce graficznej i fotograficznej poszczególnych elementów projektów reklamowych. Spółka ma zawartą umowę o świadczenie usług w zakresie projektowania opakowań z (...) Sklepy (...), której przedmiotem jest przygotowywanie projektów opakowań produktów.

A. S. od 1.10.2004 r. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą pod nazwą (...), której przedmiotem jest działalność agencji reklamowych. Od stycznia 2011 r. A. S. użytkuje na podstawie umowy dzierżawy zawartej ze spółką (...) sp. z o.o. w S. pomieszczenia położone w S. przy ul. (...). A. S. (...)A (jako zleceniobiorcę) łączy ze spółką (...) sp. z o.o. w S. (jako zleceniodawcą) dwie, zawarte na czas nieokreślony umowy zlecenia z 2.01.2010 r. oraz z 2.01.2011 r., których przedmiotem jest wykonanie przez zleceniobiorcę usługi projektowej layoutów opakowań spożywczych wraz z ich częściami składowymi przynależnymi do projektu. W ramach prowadzonej działalności gospodarczej A. S. tworzy bazę projektów graficznych (portfolio), w której gromadzone są projekty graficzne takie jak: elementy dekoracyjne, zdjęcia, piktogramy, motywy tła, inspiracje. W tym celu A. S. zawiera umowy cywilnoprawne z artystami grafikami, którzy tworzą dla niego za wynagrodzeniem poszczególne projekty graficzne. Spółka (...) sp. z o.o. w S. współpracuje z prowadzącym działalność gospodarczą A. S., nabywając od niego niektóre z projektów graficznych znajdujących

się w jego bazie projektów. Spółka korzysta również z baz danych elementów graficznych prowadzonych przez inne podmioty: z bazy danych (...), (...). Te poszczególne elementy graficzne są wykorzystywane przez spółkę do stworzenia gotowego finalnego projektu graficznego opakowań dla sieci handlowych, projektów strategii marek, systemu identyfikacji wizualnej. W procesie tworzenia projektu finalnego w spółce uczestniczą pracownicy różnych działów spółki. Tworzenie konkretnego projektu rozpoczyna się od przyjęcia konkretnego zlecenia. Następnie pracownicy przeglądają dostępne w firmie i na rynku motywy i inspiracje i tworzą brief. Na bazie briefu przygotowywane są projekty wstępne - wizualizacje 3D projektów. Po wybraniu projektu wstępnego trafia on do działu (...), gdzie grafik komputerowy opracowuje plik produkcyjny projektu umożliwiając jego produkcję.

J. L. jest od 11.03.2010 r. zatrudniony w (...) spółce z o.o. w S. na stanowisku grafika komputerowego w pełnym wymiarze czasu pracy. Do zakresu jego obowiązków należało w szczególności: przyjęcie zlecenia od pracownika (...) (...), dokładne przeanalizowanie materiałów źródłowych i założeń technicznych oraz zgłoszenie ewentualnych wątpliwości, stworzenie projektu opakowania produktu z uwzględnieniem informacji uzyskanych przez (...), budowanie plików według zasad przekazanych przez dział (...), kompletowanie katalogu z niezbędnymi plikami źródłowymi umożliwiającymi szybkie przygotowanie pliku do druku, nanoszenie wszystkich poprawek zgłoszonych przez klienta oraz korektora, konsultowanie ewentualnych niejasności z działem (...), przekazanie do działu (...) zaakceptowanych plików i poinformowanie szefa produkcji o przekazaniu pliku, wykonywanie pozostałych prac zleconych przez (...) i pracodawcę, wykonanie makiety opakowania jednostkowego oraz zbiorczego, przestrzeganie ustalonych godzin pracy. W okresie 1.03.2010/ 31.12.2011 J. L. zawierał ponadto z A. S. jako prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) A. S. umowy o dzieło, w ramach których zobowiązywał się wykonywać pracę, której przedmiotem było „wykonanie projektu graficznego”. Umowy zawierano przeważnie na okresy miesięczne (za wyjątkiem umów zawartych na okresy: 1.03.2010/ 30.04.2010, 4.05.2010/ 31.08.2010, 1.09.2010/ 31.12.2010). W umowach strony określały wysokość należnego wynagrodzenia, które było wypłacane po wykonaniu projektu. Każdorazowo umowa dotyczyła konkretnego projektu graficznego, który był umieszczany w bazie danych projektów prowadzonej przez A. S.. Obowiązki te nie kolidowały z obowiązkami J. L. wynikającymi z umowy o pracę łączącej go ze spółką (...) sp. z o.o., bowiem czynności wynikające z umowy o dzieło zainteresowany wykonywał poza godzinami pracy w spółce (...).

Sąd uznał, że odwołanie było uzasadnione i odwołał się do art. 8 ust. 2a ustawy z 13.10.1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.): za pracownika w rozumieniu tej ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Wskazał, że przepis ten rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy i obejmuje wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę o dzieło z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy) (tak: uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., sygn. akt II UZP 6/09).

Podstawowym skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnymi, rentowymi, chorobowymi i wypadkowymi tak jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zważywszy, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie

pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. II UZP 6/09). Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Takie rozwiązanie wydaje się również uzasadnione w sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy. Stosownie do regulacji przepisu art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie "uwzględnia się" w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca może więc dokonać potrącenia ze środków pracownika uzyskanych u niego (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r. II UZP 6/09). W ocenie sądu w sprawie nie wystąpiła sytuacja, aby zainteresowany jako osoba z bezspornym tytułem pracowniczego ubezpieczenia społecznego był zatrudniony na podstawie umów cywilnoprawnych przez swojego pracodawcę, którym była spółka (...) sp. z o.o. w S.. W spornych okresach pozostawał on bowiem w stosunkach cywilnoprawnych z odrębnym od spółki podmiotem prawa: A. S., osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) A. S.. W sprawie przesłankami wydania zaskarżonej decyzji było uznanie przez organ rentowy, że zainteresowany – pomimo formalnego zawierania umów o dzieło z podmiotem trzecim, tj. A. S. osobą fizyczną, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą (...) A. S., w istocie faktycznie wykonywał czynności na rzecz spółki z o.o. (...) w S., z którą w tym czasie pozostawał w stosunku pracy. W ocenie sądu organ rentowy nie udowodnił tego faktu, bowiem z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że wprawdzie A. S. (...) A. S. (jako zleceniobiorcę) łączyły z (...) sp. z o.o. w S. (jako zleceniodawcą) umowy zlecenia, których przedmiotem jest wykonanie przez zleceniobiorcę usługi projektowej layoutów opakowań spożywczych wraz z ich częściami składowymi przynależnymi do projektu, jednakże A. S. prowadzi samodzielną działalność gospodarczą, jako odrębny od spółki podmiot obrotu prawnego i gospodarczego. Tego właśnie samodzielnego zakresu działalności A. S. dotyczyły umowy o dzieło zawierane przez A. S. z zainteresowanym. Sąd zauważył, że spółka (...) współpracuje z prowadzącym działalność gospodarczą A. S. nabywając od niego niektóre z projektów graficznych znajdujących się w jego bazie projektów. Jednocześnie jednak spółka korzysta z baz danych elementów graficznych prowadzonych przez inne podmioty. Te poszczególne elementy graficzne są wykorzystywane przez spółkę do stworzenia gotowego finalnego projektu graficznego opakowań dla sieci handlowych, projektów strategii marek, systemu identyfikacji wizualnej. Organ rentowy nie wykazał zaś w toku niniejszego procesu, aby prace zainteresowanego polegające na wykonywaniu określonych (złożonych do akt w toku procesu) projektów graficznych w ramach umów cywilnoprawnych łączących go z A. S. były czynnościami związanymi z funkcjonowaniem jego pracodawcy - (...) sp. z o.o., u którego zatrudniony był na stanowisku grafika komputerowego. Organ rentowy nie wykazał, że spółka wykorzystwała chociażby jeden z projektów sporządzonych przez zainteresowanego na rzecz A. S. jako produkt finalny dla swoich klientów. Brak było podstaw, by powiązać prace wykonywane przez zainteresowanego na podstawie umów cywilnoprawnych z wykonywanymi przez niego na podstawie umowy o pracę zadaniami grafików komputerowych w jeszcze innym podmiocie prawnym, jakim jest mająca własną osobowość (...) spółka (...). Co więcej, z wyjaśnień A. S. oraz zakresów obowiązków zainteresowanego jako pracownika spółki zatrudnionego na stanowisku grafika w dziale (...) wynika, że w spółce nie zajmował się tworzeniem projektów graficznych, jako odrębnych dzieł, lecz zajmował się czynnościami stricte technicznymi, związanymi z obróbką projektów i przygotowaniem ich do druku. W ocenie sądu okręgowego czynnikiem decydującym o tym na rzecz jakiego podmiotu praca de facto była wykonywana, jest finalny efekt tej pracy, a ściślej to, który podmiot osiągnął bezpośrednią korzyść z wykonania umowy. W analizowanym postępowaniu wykazano, że to A. S. osiągał bezpośrednią korzyść z pracy zainteresowanego wykonywanej w ramach łączących strony umów o dzieło. Stworzone przez zainteresowanego projekty graficzne wzbogacały bowiem tworzoną przez A. S. bazę projektów.

Apelację od wyroku złożył organ rentowy zarzucając naruszenie prawa materialnego, art. 8 ust. 2a ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, polegające na jego niezastosowaniu w sytuacji, gdy ubezpieczony w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z podmiotem trzecim wykonywał pracę na rzecz swojego pracodawcy (płatnika) oraz błąd w ustaleniach przyjętych za podstawę orzeczenia, polegający na uznaniu, że ubezpieczony w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z podmiotem trzecim, nie wykonywał pracy na rzecz swojego pracodawcy (płatnika),

w sytuacji gdy zgromadzony materiał dowodowy, znajdujący się w aktach Zakładu oraz aktach sprawy nie dawał podstaw do takiej oceny. Skarżący wnioskował o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez oddalenie odwołania. W uzasadnieniu zwrócił uwagę, że należało brać pod uwagę specyfikę pracy ubezpieczonego, ponieważ nie każdy projekt graficzny musi się spodobać zamawiającemu i być przez niego wykorzystany. Bezsprzecznie jednak płatnik w ramach umowy zawartej z A. S. miał dostęp do projektów graficznych wykonanych przez ubezpieczonego na podstawie umów cywilnoprawnych. Miał więc również możliwość ich wykorzystania. Nie można więc było twierdzić, że ubezpieczony w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z A. S. nie wykonywał pracy na rzecz swojego pracodawcy. Zarzucanie zaś organowi rentowemu, że nie wykazał, aby któryś z projektów sporządzonych przez ubezpieczonego został faktycznie wykorzystany przez płatnika stanowiło nieuzasadnione przerzucanie na Zakład ciężaru dowodu. Rolą Zakładu było wykazanie, że ubezpieczony był zatrudniony u płatnika, w tym samym czasie wiązały go umowy cywilnoprawne z A. S., ich zakres odpowiadał zakresowi współpracy A. S. z płatnikiem, a płatnik miał możliwość korzystania z efektów pracy ubezpieczonego uzyskiwanych w wyniku realizacji umów cywilnoprawnych łączących go z A. S.. Zdaniem skarżącego to na płatniku ciążył obowiązek wykazania, że efekty pracy ubezpieczonego nie zostały przez niego wykorzystane. Skoro więc płatnik nie wykazał, a nawet nie starał się wykazać, że nie korzystał z pracy ubezpieczonego wykonywanej przez niego na podstawie umów cywilnoprawnych, to właśnie jego bierność w tym zakresie powinna skutkować oddaleniem odwołań. Natomiast, skoro w ocenie sądu I instancji, istniała konieczność zweryfikowania każdej z umów cywilnoprawnych zawartych przez ubezpieczonego z A. S. we wskazanym wyżej zakresie (choć w ocenie Zakładu wystarczy, że płatnik miał obiektywną możliwość wykorzystania efektów pracy ubezpieczonego na podstawie umowy łączącej go z A. S., a to czy je faktycznie wykorzystał jest bez znaczenia), mógł i powinien to zweryfikować (choć w praktyce byłoby to trudne, o ile w ogóle możliwe), nakładając z urzędu stosowane zobowiązanie na płatnika i zainteresowanych, czego nie uczynił.

W odpowiedzi na apelację płatni wnioskował o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa prawnego wg norm przepisanych za II instancję.

Sąd apelacyjny rozważył apelację i uznał, że nie zasługuje na uwzględnienie.

Nietrafny jest zarzut błędnych ustaleń i w konsekwencji naruszenia prawa materialnego. Sąd okręgowy dokładnie ustalił istotne w sprawie okoliczności, wskazał na jakich dowodach te ustalenia oparł, zaś zarzut błędnych ustaleń nie odwoływał się do konkretnych faktów, który były potem przedmiotem subsumcji. Sąd apelacyjny w całości podziela ustalenia sądu I instancji i tym samym aprobuje ich subsumpcję pod prawo materialne.

Należy zważyć, że przeciw skarżącego budziła kwestia nie uwzględnienia przez sąd okręgowy okoliczności, że jakkolwiek nie ustalono by płatnik korzystał wprost z efektów pracy J. L. wykonywanej na rzecz A. S., to zawsze miał taką możliwość, a zatem należało przyjąć, że już to przesądzało o konieczności potraktowania J. L. jako pracownika spółki w szerokim rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Sąd apelacyjny nie zgadza się z tym poglądem skarżącego, ponieważ przeczy mu treść art. 8 ust. 2a. ustawy systemowej. W myśl tego przepisu za pracownika uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. W utrwalonym orzecznictwie wyjaśnia się, że rozszerzenie pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych w nim umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z własnym pracodawcą. Drugą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz własnego pracodawcy; w tym przypadku wskazuje się, że przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy systemowej jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z własnym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą. Podkreśla się jednocześnie, że celem takiej regulacji było z jednej strony ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające

z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów oraz z drugiej, ochrona pracowników przed skutkami zmian podmiotowych po stronie zatrudniających, polegających na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę podwykonawcom, którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu) – patrz uchwała z 2.09.2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46, wyrok z 11.05.2012r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117, wyroki z 14.01.2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824, z 2.02.2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727, z 18.10.2011, III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; należy też wskazać na najnowszy wyrok Sądu Najwyższego z 6.02.2014 r., II UK 279/13, LEX nr 1436176 do którego sformułowano tezę : Dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą.

Powyższe wskazuje, że istotną przesłanką pozwalającą na kwalifikację z art. 8 ust. 2a. ustawy systemowej jest fakt wykonywania przez pracownika pracy na rzecz własnego pracodawcy w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej bądź z tym pracodawcą, bądź z podmiotem trzecim. Należy przy tym zauważyć, że pojęcie wykonywanie pracy należy rozumieć jako przysparzanie korzyści pracodawcy, czy to materialnych, czy niematerialnych, natomiast bezsprzecznie takie korzyści muszą być wynikiem pracy. W ocenie sądu apelacyjnego oczywiście nie można mówić o wykonaniu pracy w sytuacji, gdy jedynie istnieje możliwość przysporzenia korzyść. Takie rozumienie interpretowanego przepisu przeczy semantyce pojęcia wykonywanie pracy. Nie jest przy tym istotne, czy pracownik wykonuje w ramach umowy cywilnoprawnej i umowy o pracę na rzecz swojego pracodawcy prace tego samego rodzaju, czy też inną, istotne natomiast jest to, że w efekcie wykonywania pracy to pracodawca jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika na podstawie umowy cywilnoprawnej. W sprawie, z prawidłowych ustaleń sądu okręgowego wynika, że L. był zatrudniony jako pracownik przez odwołującą się spółkę i wykonywał pracę na stanowisku grafika komputerowego, przy czym była to praca o charakterze odtwórczym i technicznym. Natomiast na podstawie umowy o dzieło zawartej z A. S., jako podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą odrębną od działalności spółki, wykonywał projekty graficzne, które odsprzedawał wraz z prawami autorskimi do prowadzonej przez A. S. bazy danych. Projekty te nie były sporządzane na potrzeby odwołującej się spółki, lecz – w ramach działalności gospodarczej A. S. - były udostępniane wszystkim zainteresowanym podmiotom, w tym odwołującej się spółce, na zasadach komercyjnych w oparciu o umowy zawarte między przedsiębiorcami. Trafnie zatem odwołująca się spółka argumentowała, że nie była bezpośrednim beneficjentem rezultatów pracy zainteresowanego świadczonej na rzecz A. S., a korzystanie z projektów odbywało się na warunkach umownych. Istotnym faktem jest również to, że projekty z bazy danych A. S. nie nadawały się wprost do wykorzystania przez spółkę i każdorazowo wymagały dostosowania do potrzeb indywidualnego kontrahentów. Wymaga też zauważenia, że obowiązki J. L. z umów o dzieło nie kolidowały z obowiązkami pracowniczymi na rzecz spółki i były realizowane poza godzinami pracy w spółce. Ustalone fakty prowadzą więc do wniosku, że J. L. tworzył projekty niezależnie od potrzeb spółki, które mogły być następnie sprzedane spółce, jednak wcale nie musiały.

W ocenie sądu apelacyjnego, wobec przywołanych wyżej okoliczności bezsprzecznie można uznać, że odbiorcą pracy J. L. nie była spółka lecz A. S., jako zlecający dzieło do wykonania, co uzasadnia ocenę, że nie zostały spełnione wszystkie przesłanki z art. 8 ust 2a ustawy systemowej. Sąd apelacyjny przy tym stanowczo podkreśla, że dla uzasadnionej kwalifikacji z art. 8 ust 2a ustawy systemowej konieczne jest stwierdzenie faktycznego wykonywania pracy na rzecz własnego pracodawcy przez pracownika w ramach umowy cywilnoprawnej. Nie jest natomiast wystarczający fakt stwierdzenia możliwości wykorzystania efektów pracy własnego pracownika pozyskanych przez podmiot trzeci, z którym ten pracownik zawarł umowę cywilnoprawną – taki stan nie wyczerpuje przesłanek art. art. 8 ust 2a ustawy systemowej.

Mając na uwadze przedstawione w sprawie stanowisko sąd apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 12. 1. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z

28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.